Plan för intern styrning och kontroll

2023-12-08

Plan för intern styrning och kontroll 2024 för vård- och omsorgsnämnden

Diarienummer: VON 2023/0731

Vård- och omsorgsnämnden har antagit förslag på plan för intern styrning och kontroll den 15 november 2023.

I kommunens riktlinje för intern styrning och kontroll framgår att varje nämnd årligen ska fastställa en plan för intern styrning och kontroll.

Bakgrund

Enligt kommunallagen (6 kap. 6 §), ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Syftet med intern styrning och kontroll är att minska risker inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Processen är utformad för att med rimlig grad av säkerhet kunna uppnå följande mål:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera
- Säkra tillgångar och förhindra förluster
- Eliminera och upptäcka allvarliga fel

Plan för intern styrning och kontroll bygger på risk- och väsentlighetsanalyser som har genomförts av vård- och omsorgskontoret. Risk- och väsentlighetsanalyser görs i förebyggande syfte, för att förekomma och eliminera risker innan de faktiskt har hänt. Alla enheter på vård- och omsorgskontoret har inventerat och värderat risker samt tagit fram kontrollåtgärder. Dessa risker och kontrollåtgärder har därefter aggregerats i tre risk- och väsentlighetsanalyser. En för utförare egen regi, en för kostenheten och en gemensam för berednings- och utredningsenheten, beställnings- och uppföljningsenheten, enheten för myndighetsutövning, ekonomienheten och enheten för verksamhetsutveckling. Kontorsledningsgruppen har därefter prioriterat ett urval av riskerna på kontorsnivå.

Avslutningsvis har vård- och omsorgsdirektör träffat kontorets internkontrollrepresentanter för diskussion och prioritering av risker. Vård- och omsorgskontoret har därefter tagit fram kontrollåtgärder kopplade till varje risk. De områden, processer eller rutiner där kontrollen bedöms vara tillräcklig via vård- och omsorgskontorets systematiska kvalitetsarbete eller via andra upparbetade kontroller har inte tagits med i planen.

Riskvärdering

Risker analyseras med utgångspunkt från deras sannolikhet och konsekvenser. Att bedöma *konsekvensen* innebär att ta ställning till vilken påverkan risken vid inträffandet får på kontorets förmåga att nå uppsatta mål, lagar och bibehålla allmänhetens förtroende. Att bedöma *sannolikheten* innebär att ta ställning till hur stor sannolikheten är att risken ska inträffa. Bedömningen görs utifrån en fyrgradig skala.

Sannolikhet	Konsekvens
1. Osannolik	1. Försumbar
2. Mindre sannolik	2. Lindrig
3. Möjlig	3. Kännbar
4. Sannolik	4. Allvarlig

Vid värdering av risker multipliceras konsekvens och sannolikheten.

Kontrollåtgärder

Kontrollåtgärder ska vara konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller eliminera riskerna. Kontrollåtgärderna kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollåtgärder är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollåtgärder hjälper nämnden att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna. Varje risk ska ha minst en kontrollåtgärd. Kontrollåtgärderna ska vara tydliga och mätbara.

Prioriterade risker för 2024

Följande åtta risker har prioriterats att ingå i vård- och omsorgsnämndens plan för intern styrning och kontroll 2024. Vård- och omsorgsnämnden uppdrar åt vård- och omsorgskontoret att utse ansvarig för respektive kontrollåtgärd.

Beskrivning av risk	(1) Risk att brukaren inte får sina behov tillgodosedda. Risken avser såväl att enskilda inte får beslutade insatser verkställda som att beviljande insatser inte utförs på ett sådant sätt att brukarens behov tillgodoses.	
Konsekvens	Brukare får inte den insats som denne har ansökt och fått beslut om, vilket strider mot lagkrav och kan medföra vitesföreläggande. Brukare kan ha behov av andra insatser med anledning av ett icke verkställt beslut. Om en brukares behov inte tillgodoses inom ramen för en beslutad insats uppfyller nämndens verksamheter inte kraven på god kvalitet.	
Process	Huvudprocessen ”Tillgodose den enskildes behov” med delprocesserna ” Säkerställa ändamålsenlig verksamhet enligt SoL[1], LSS[2] och HSL[3] ”.	
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv, utifrån den enskildes behov. I reglementet för Norrköpings kommuns nämnder, KS 2022/0636, har vård- och omsorgsnämnden till uppgift att bland annat svara för äldre- och funktionshindersomsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) och stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).	
Riskbedömning	Sannolikhet 4 x konsekvens 4 **= Riskvärde 16**	
Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	**Uppföljning av kontrollåtgärders effekt**
Effektivisera ledtider i handläggnings- och verkställighetsprocessen.	Kartlägg tiden från ansökan till verkställt beslut för bostad med särskild service enligt LSS, bostad med särskild service enligt SoL och för särskilt boende för äldre enligt SoL samt vidta relevanta åtgärder.	Kontrollåtgärdens effekt följs upp vid delår och helår.
Ställ om verksamheter så att lediga platser kan beläggas.	Minska antal icke verkställda beslut.	Kontrollåtgärdens effekt följs upp vid delår och helår.

[1] Socialtjänstlagen (2001:453)
[2] Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
[3] Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

NORRKÖPING

Beskrivning av risk	(2) Risk för bristande kompetensförsörjning på grund av att det är svårt att rekrytera medarbetare och det är en hög omsättning av chefer och övriga medarbetare.	
Konsekvens	Lagkravet avseende undersköterska som fast omsorgskontakt kan inte uppnås. Bristande kvalitet på den vård och omsorg som bedrivs. Ekonomiska konsekvenser.	
Process	Stödprocessen ”Attrahera och anställa medarbetare”	
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att kompetensförsörjningen till vård- och omsorgsnämndens verksamheter i större utsträckning ska svara mot verksamhetens behov. Stärka arbetsgivarvarumärket.	
Riskbedömning	Sannolikhet 4 x konsekvens 3 = **Riskvärde 12**	
Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	**Uppföljning av kontrollåtgärders effekt**
Medarbetare inom vård- och omsorgskontoret ska arbeta heltid.	Andel heltidsarbetande.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.
Arbeta för att ge förutsättningar och möjligheter till medarbetare att vilja arbeta vidare och förlänga arbetslivet.	Antal personer som arbetar efter 65 års ålder.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.
Vidta åtgärder för att förbättra chefers organisatoriska förutsättningar.	Uppföljning genom medarbetarenkäten (chefsspecifika frågor).	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(3) Risk att lokaler för brukare inte är ändamålsenliga utifrån krav och behov.
Konsekvens	Negativ påverkan på kvaliteten i den vård och omsorg som bedrivs i lokalerna.
Process	Processen ”Planera lokaler” som tillhör ledningsprocessen ”Leda och styra”, stödprocessen ”Förvalta lokaler och utrustning”
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv, utifrån den enskildes behov. I reglementet för Norrköpings kommuns nämnder, KS 2022/0636, har vård- och omsorgsnämnden till uppgift att bland annat svara för äldre- och funktionshinderomsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) och stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
Riskbedömning	Sannolikhet 4 x konsekvens 3 = **Riskvärde 12**

NORRKÖPING

Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Implementera och efterleva processen för lokalförsörjning.	Kontroll av att processen efterlevs. Kontroll av åtgärder är vidtagna för konstaterade brister/behov av renovering.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(4) Risk att förutsättningar och kravställningar skiljer sig åt mellan egen regi och privata aktörer.	
Konsekvens	Ojämlik vård och omsorg för enskilda beroende på om insatsen utförs inom kommunens egen regi eller av privat aktör som kommunen har avtal med.	
Process	Ledningsprocessen ”Beställa, avtala och upphandla verksamhet, varor och tjänster”, delprocessen ”Följa upp verksamhet”.	
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att vård- och omsorgsnämndens verksamheter ska fortsätta arbetet mot målbilden att alla invånare erbjuds en god, nära, jämlik och samordnad hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst som förebygger ohälsa och stärker hälsan.	
Riskbedömning	Sannolikhet 4 x konsekvens 3 **= Riskvärde 12**	
Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Sträva efter att beställning till egen regi motsvarar beställning till privata utförare och arbeta för att öka likvärdiga villkor mellan egen regi och privat utförare.	Utveckla verksamhetsuppdrag till egen regi. Följ upp skillnaden mellan privata avtal och verksamhetsuppdrag egen regi.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(5) Risk att Nära vård inte integreras i verksamheten som ett förhållningssätt och att förflyttningen mot att arbeta mera personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande inte genomförs.
Konsekvens	Omställningen mot Nära vård kan inte genomföras vilket leder till negativ påverkan för brukare, patienter och verksamheten.
Process	Ledningsprocess ”Leda och styra”, huvudprocess ”Tillgodose den enskilde behov”
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att vård- och omsorgsnämndens verksamheter ska fortsätta arbetet mot målbilden att alla invånare erbjuds en god, nära, jämlik och samordnad hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst som förebygger ohälsa och stärker hälsan.
Riskbedömning	Sannolikhet 3 x konsekvens 4 **= Riskvärde 12**

Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Ta fram en levande och övergripande strategi, målbild och gemensamt förhållningssätt kring Nära vård för vård- och omsorgskontoret.	Bedömning om strategi är framtagen och om den har gett avsedd effekt.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(6) Risk att personal inte har tillräcklig kunskap i svenska språket.	
Konsekvens	Kommunens verksamheter bedrivs inte med god kvalitet.	
Process	Stödprocessen ”Kompetensutveckla” med delprocessen ”Utveckla språkkunskaper hos medarbetare”	
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att kompetensförsörjningen till vård- och omsorgsnämndens verksamheter i större utsträckning ska svara mot verksamhetens behov.	
Riskbedömning	Sannolikhet 3 x konsekvens 4 = **Riskvärde 12**	
Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Identifiera omfattning och resultat av bristande språkkunskaper.	Uppföljning av avsedd effekt efter genomförd dokumentationsutbildning. Uppföljning i samband med händelseanalyser som föranletts av bristande språkkunskaper.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.
Genomför språkförstärkande utbildningar.	Uppföljning av om den språkförstärkande utbildningen har gett effekt för de medarbetare som har genomförts den.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(7) Risk att felaktiga beslut fattas på grund av bristfällig uppföljning och avsaknad av tillförlitlig statistik.
Konsekvens	Ogrundade beslut fattas när inte hänsyn tas till volymer före, under och efter att beslut fattas. Nämnden kan fatta felaktiga beslut som påverkar brukarnas möjligheter att få sitt beslut utfört.
Process	Stödprocessen ”Förvalta och utveckla verksamhetssystem och hantera informationssäkerhet”
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att vård- och omsorgsnämndens verksamheter ska utvecklas för att kunna möta demografiska utmaningar.
Riskbedömning	Sannolikhet 3 x konsekvens 4 = **Riskvärde 12**

Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Verksamhetssystemet ska användas utifrån lagkrav och processer.	Kvalitetssäkra statistik.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Beskrivning av risk	(8) Risk att enheterna inte anpassar sin verksamhet utifrån gällande budgetförutsättningar.	
Konsekvens	Kan leda till att målet om budget i balans inte kan uppnås. Ytterligare besparingar.	
Process	Stödprocessen ”Hantera ekonomi”	
Område, mål	Enligt vård - och omsorgsnämndens uppdragsplan är målet att uppnå en ekonomi i balans genom effektivt resursutnyttjande och god ekonomistyrning. Mål för den ekonomiska förvaltningen, 11 kap. 1 § kommunallagen, Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.	
Riskbedömning	Sannolikhet 3 x konsekvens 4 = **Riskvärde 12**	
Kontrollåtgärder	Kontrollmetod	Uppföljning av kontrollåtgärders effekt
Ta fram kontorsgemensamma åtgärdsplaner för avgränsande områden.	Genomförda åtgärder och avsedd effekt utifrån åtgärdsplan.	Kontrollåtgärdernas effekt följs upp vid delår och helår.

Hantering och uppföljning av identifierade risker

Samtliga identifierade risker hanteras i organisationen, vissa på enhets- eller verksamhetsnivå och vissa som kontorsövergripande risker.

För de åtta risker som finns med i plan för intern styrning och kontroll sker en skriftlig återrapportering till vård- och omsorgsnämnden tre gånger per år (kvartal 1, delår och en slutrapportering i februari nästkommande år). Vid återrapportering 1 sker en beskrivning av vilka aktiviteter som ska genomföras kopplat till angiven kontrollåtgärd. Vid återrapportering vid delår och helår redogörs för kontrollåtgärdernas effekt genom en uppföljning samt genom att följa aktuella indikatorer.

NORRKÖPING